

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної
та інклюзивної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декаан факультету здоров'я та
фізичного виховання
Едуард СИВОХОП
* «27» червня 2024 року *

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**КОРЕКЦІЙНА РОБОТА З СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ Й
АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З КОМПЛЕКСНИМИ ПОРУШЕННЯМИ**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	01 освіта/педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
(Спеціалізація)(за наявності)	016.02 Олігофренопедагогіка
Освітня програма	Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини.
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «**Корекційна робота з соціальної реабілітації й адаптації дітей з комплексними порушеннями**» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань **01 Освіта/педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта спеціалізації 016.02 Олігофренопедагогіка** освітньої програми «**Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини**».

Розробники: Софія ПОТЮК, асистент кафедри ФТРСІО

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол № 15 від «26» червня 2024 року

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол № 12 від «27» червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії /Фелікс ФІЛАК/

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90	4-й	4-й
Кількість модулів – 1	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	8-й	8-й
	Лекції:	
	20	10
	Практичні (семінарські):	
	24	8
	Лабораторні:	
	-	-
	Самостійна робота:	
46 год.	72	
Вид підсумкового контролю: залік		
Форма підсумкового контролю: усна		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 44:46

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Корекційна робота з соціальної реабілітації й адаптації дітей з комплексними порушеннями» побудована з урахуванням змісту Освітньо-професійної програми «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини» за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта».

Мета дисципліни полягає у формуванні в майбутніх фахівців кола компетенцій, необхідних для ефективної роботи з дітьми, які мають комплексні порушення розвитку, визначенні особливостей їх соціалізації та адаптації. Завдання дисципліни:

- ознайомлення з теоретичними засадами корекційної роботи із дітьми з комплексними порушеннями розвитку;
- визначення технологій та методів корекційного впливу, спрямованих на соціальну реабілітацію та адаптацію дітей з особливими освітніми потребами;
- розкриття принципів створення сприятливого середовища для навчання й розвитку дітей з комплексними порушеннями;
- формування у майбутніх фахівців здатності до розуміння потреб дітей з комплексними порушеннями та їхніх сімей.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Корекційна робота з соціальної реабілітації й адаптації дітей з комплексними порушеннями» є опанування таких дисциплін Освітньо-професійної програми:

ОК 15. Спеціальна психологія

ОК 21. Психолого-педагогічні основи діяльності асистента вчителя, асистента вихователя закладів освіти

ОК 28. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями аутичного спектру в освітньому просторі

ОК 30. Спеціальна методика навчання соціально-побутової орієнтації

31 Психолого-педагогічний супровід і консультування батьків, які мають дітей з особливими освітніми потребами

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до Освітньо-професійної програми вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами освіти таких програмних результатів навчання:

Знає здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язання конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти, в тому числі.

Володіє знаннями про особливості розвитку дітей з розладами спектру аутизму та комплексними порушеннями, помірними та тяжкими інтелектуальними порушеннями, організації корекційно-педагогічної роботи, спрямованої на їх соціалізацію.

Володіє методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями інтелекту, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

Здатний здійснювати спостереження за дітьми з інтелектуальними та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні, реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

Вміє застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвиваючого навчання дітей з інтелектуальними та комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні, дітей з розладами спектру аутизму.

Вміє аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування обмеження функціонування дитини з порушеннями інтелекту та комплексними порушеннями, в структурі яких є порушення інтелекту. Володіє методиками сприяння соціальній адаптації осіб з порушеннями інтелекту, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

Здатний співпрацювати з батьками дітей з особливими освітніми потребами, особами, які їх замінюють, спеціалістами інших галузей (медиками, психологами, фізичними терапевтами, вчителями, вихователями).

Здатний створювати рівноправний і справедливий клімат у корекційно-педагогічному та інклюзивному середовищі.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання для денної форми навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- письмові роботи (складання тез лекцій; вправи, компетентнісні завдання, модульна контрольна робота);
- усні відповіді (дискусія, індивідуальне та фронтальне опитування, взаємоопитування);
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів: поточний, контрольний захід (модульна контрольна робота).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він включає оцінювання теоретичних знань, набутих практичних умінь, здатність студента до аналізу, синтезу, вирішення практичних ситуацій та інші.

Модульний контроль проводиться у письмовій формі – два теоретичні питання, два практичні завдання.

Підсумковий контроль – екзамен. Оцінюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», Наказ №61/ 01-04 від 24.12.2020 року.

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

Таблиця 5.1.

Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

СУМА БАЛІВ за 100-бальною шкалою	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Загальна оцінка за один змістовий модуль складається з поточного оцінювання, виконання самостійної роботи, модульної контрольної роботи (табл. 5.2).

Таблиця 5.2

Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти денної форми навчання (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота											МКР	Сума	
П 1	П 2	П 3	П 4	П 5	П 6	П 7	П 8	П 9	П 10	П 11	С.р.	50	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	6		

Критерії модульного поточного оцінювання для денної форми навчання

Модульне поточне оцінювання проводиться під час практичних занять. Кількість балів виставляється інтегровано за роботу на практичних заняттях та виконання самостійної роботи і включає: виконання письмових робіт (складання тез лекцій; вправи, компетентнісні завдання, модульна контрольна робота); усні відповіді (дискусія, індивідуальне та фронтальне опитування, взаємоопитування);

– залік.

Загальна кількість балів модульного поточного оцінювання – 100
(таблиця 5.3)

Таблиця 5.3.

**Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни
для здобувачів освіти денної форми навчання**

Показники	Загальна к-сть балів
Змістовий модульний контроль	
Оцінювання роботи на практичних заняттях, інтегроване з самостійною роботою студента: – письмові роботи (складання тез лекцій; вправи, компетентнісні завдання, модульна контрольна робота); – усні відповіді (дискусія, індивідуальне та фронтальне опитування, взаємоопитування); – залік.	50
– модульна контрольна робота	50
Разом	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

для здобувачів освіти

Модульна контрольна робота оцінюється в 50 балів та складається з 2 теоретичних питань, 2 завдань практичного характеру. Кількість варіантів завдань відповідає кількості студентів групи. Кожне теоретичне питання оцінюється від 1 до 10 балів, практичне завдання – 15 балів. Критерії оцінювання: правильність відповіді, повнота висвітлення змісту питання, аргументація відповіді, знання методів, орієнтування у ключових поняттях; логічне, послідовне викладення думок, узагальнення, підбиття підсумків; дотримання норм культури писемного мовлення, наукового стилю викладу думок. Таким чином максимальна оцінка студента за модульну контрольну роботу – 50 балів. До цієї оцінки додається оцінка за модульне поточне оцінювання.

Студенти заочної форми навчання складають залік за результатами підготовки та виконаних завдань самостійної роботи відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», затвердженого Наказом ректора від 24.12.2020 року.

Критерії оцінювання підсумкового контролю для денної та заочної форми навчання

До семестрового контролю здобувач освіти допускається у разі, коли його підсумкова модульна оцінка становить не менше 35 балів (за 100-бальною шкалою). Здобувач освіти не допускається до семестрового (курсowego) контролю, якщо його підсумкова модульна оцінка становить менше 35 балів. Якщо здобувач освіти не з'явився на залік у визначений час, то у відомості обліку успішності викладач записує його підсумкову модульну оцінку при умові, що вона не менша 60 балів, або «не з'явився», якщо ця оцінка становить менше 60 балів.

Під час заліку студент дає відповіді на 2 теоретичних питання та 1 завдання практичного спрямування.

Критерії оцінювання усних відповідей:

оцінку «зараховано» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- засвоїв коло компетенцій з дисципліни;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у практичній діяльності;
- засвоїв основну та додаткову літературу, що рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для майбутньої професії;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

– самостійно визначає цілі навчальної діяльності, виявив творчі здібності;

оцінку «зараховано» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

– засвоїв коло компетенцій з дисципліни, проте припускається 1-2 неточностей у формулюванні понять;

– вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у практичній діяльності;

– має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв’язування проблем професійного спрямування;

– засвоїв основну та додаткову літературу, що рекомендована програмою;

– припускається деяких неточностей в усній відповіді, проте здатний самостійно їх виправити;

оцінку «зараховано» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач вищої освіти, який:

– засвоїв коло компетенцій з дисципліни, але в усній відповіді спостерігаються окремі неточності;

– вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати наукову інформацію та здатний до її практичного застосування з допомогою викладача;

– засвоїв основну та додаткову літературу, що рекомендована програмою;

оцінку «зараховано» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

– знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

– виконує завдання на задовільному рівні;

– ознайомлений з основною та додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

– припускається помилок при відповіді, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «зараховано» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

– володіє матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань на задовільному рівні. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незараховано» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувача вищої освіти, який:

– володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, припустився помилок при відповіді;

– програмовий матеріал засвоєний не у повному обсязі;

оцінку «незараховано» (0-34 балів, F) – виставляється студенту, який:

– не засвоїв зміст дисципліни у повному обсязі,

– не володіє програмовим матеріалом.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні засади корекційної роботи з соціальної реабілітації й адаптації дітей з комплексними порушеннями

Тема 1. Теоретичні основи соціальної реабілітації дітей з порушеннями психофізичного розвитку

Мета, завдання дисципліни. Сучасні підходи до розуміння понять «реабілітація», «соціальна реабілітація». Система, принципи та засоби реабілітації. Механізми реабілітації. Особливості реабілітаційного середовища. Поняття функцій реабілітації, їх класифікація. Сутність і характеристика принципів реабілітаційної діяльності.

Засадничі аспекти поняття соціальної реабілітації.

Нормативно-правове забезпечення реабілітації дітей з порушеннями психофізичного розвитку в Україні.

Тема 2. Соціалізація як соціально-педагогічне явище

Зміст ключового поняття. Самоусвідомлення, самовизначення, самореалізація та самоствердження особистості. Засоби соціалізації. Складові соціалізації. Чинники соціалізації. Моделі соціалізації.

Загальна характеристика основних стадій, етапів та фаз соціалізації.

Моделі соціалізації: модель З. Фрейда, модель «міжособистісного спілкування» (Ч. Кулі, Дж. Мід). Когнітивна модель соціалізації (Ж. Піаже, Маслоу, Л. Кольберг). Модель соціальної ідентичності. Поняття про етапи, стадії та фази соціалізації.

Тема 3. Характеристика соціальної, психологічної та педагогічної реабілітації.

Основні аспекти реабілітації особистості. Специфічна особливість соціально-психологічної реабілітації. Завдання вчителя-реабітолога ІРЦ, практичного психолога. Заходи із соціальної реабілітації дітей з комплексними порушеннями. Організація психологічної реабілітації дітей з комплексними порушеннями. Педагогічна реабілітація. Реабілітаційне середовище.

Реабілітаційний потенціал особистості. Техніки психологічної саморегуляції в умовах воєнного стану.

Рівень реабілітаційного потенціалу. Соціальний реабілітаційний ресурс. Особистісні та психологічні ресурси.

Тема 4. Особливості адаптації дітей з комплексними порушеннями

Поняття соціально-психологічної адаптації особистості. Поняття «адаптація». Співвідношення понять «адаптація», соціальна адаптація» та «соціально-психологічна адаптація». Проблема дослідження соціально-психологічної адаптації особистості. Підходи та методи дослідження соціально-психологічної адаптації особистості. Види та форми адаптації особистості. Умови формування процесу соціально-психологічної адаптації.

Основні види адаптації особистості. Умови пристосування особистості до нового середовища.

Особливості пристосування дітей з комплексними порушеннями до нового середовища.

Тема 5. Рання педагогічна і соціальна реабілітація й адаптація дітей з комплексними порушеннями розвитку

Завдання системи раннього втручання. Функції соціального педагога. Методи ранньої діагностики розвитку дитини. Програми раннього розвитку. Альтернативна й додаткова комунікація. Правила, яких необхідно дотримуватися при організації соціальної реабілітації із дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку з комплексними порушеннями. Вимоги до корекційно-розвиткового середовища. Основні правила створення позитивного емоційного фону реабілітаційних заходів.

Умови успішності соціальної реабілітації.

Критерії оцінки динаміки розвитку дитини та рівня її соціально-побутової адаптованості.

Тема 6. Соціальна адаптація дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому просторі закладу освіти

Інклюзивне середовище як умова соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами. Зміст та структура соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивне освітнє середовище. Форми та методи соціальної адаптації дітей з комплексними порушеннями до навчання в умовах інклюзивного освітнього простору.

Шляхи оптимізації соціальної адаптації дитини з комплексними порушеннями у закладі освіти.

Аналіз проблеми соціальної адаптації дітей з особливими потребами у наукових дослідженнях.

Тема 7. Соціальна реабілітація та адаптація в умовах навчально-реабілітаційного центру

Організація діяльності навчально-реабілітаційних центрів в Україні. Специфіка роботи Центру. Види послуг, що надаються в навчально-реабілітаційних центрах. Зміст організації діяльності центру.

Забезпечення корекційно-розвиткової роботи та реабілітаційних заходів у навчально-реабілітаційному центрі.

Організація освітнього процесу в навчально-реабілітаційних центрах.

Тема 8. Основні напрями соціальної реабілітаційної роботи з батьками

Соціально-психологічна реабілітація в роботі із сім'ями, що перебувають в складних життєвих обставинах. Реабілітаційна культура та реабілітаційна активність батьків. Просвітницько-педагогічна робота серед батьків. Патронажна робота. Форми групової та індивідуальної роботи з батьками.

Просвітницько-педагогічна робота з членами сімей дітей з комплексними порушеннями.

Основні напрями діяльності з попередження та подолання соціально негативних форм девіантної поведінки.

Тема 9. Програма соціально-педагогічної реабілітації дітей з комплексними порушеннями

Підходи до соціальної реабілітації. Особливості програми соціально-педагогічної реабілітації дітей з комплексними порушеннями.

Методи соціально-психологічної реабілітації дітей з комплексними порушеннями. Індивідуальна програма реабілітації дитини з урахуванням її особливостей. Взаємодія фахівців у реабілітаційному процесі. Ігротерапія. Тренінги соціальних навичок. Метод моделювання ситуацій. Кооперативні ігри та групові вправ.

Навчально-методичний проєкт «Програма соціально-педагогічної реабілітації дітей з комплексними порушеннями».

Взаємодія з батьками дітей у процесі соціальної реабілітації дітей з комплексними порушеннями.

Тема 10. Арт-терапевтичні технології у корекційній роботі з дітьми з комплексними порушеннями

Мета та функції арт-терапії. Сучасні напрями використання арт-терапевтичних технологій. Принципи арт-терапевтичної взаємодії. Арт-терапевтичні технології у роботі із дітьми з комплексними порушеннями. Ізотерапія. Аналіз малюнків. Основні корекційні можливості ізотерапії. Значення казок у процесі соціальної реабілітації особистості. Механізми впливу казки на особистість. Пісочна терапія. Основна мета пісочної терапії. Музична терапія.

Арт-терапевтичні техніки роботи з емоціями та почуттями.

Методи роботи гарденотерапії. Етапи реалізації гарденотерапії.

	денна форма	заочна форма
--	-------------	--------------

1	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л	с.р.	і.р.		л	п	л	с.р.	
2	3	4	5	6		8	9	10	11	12		
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні засади корекційної роботи з соціальної реабілітації й адаптації дітей з комплексними порушеннями												
Тема 1. Теоретичні основи соціальної реабілітації дітей з порушеннями психофізичного розвитку	8	2	2		4		8	2			6	
Тема 2. Соціалізація як соціально-педагогічне явище	8	2	2		4		8				8	
Тема 3. Характеристика соціальної, психологічної та педагогічної реабілітації	10	2	2		6		10		2		8	
Тема 4. Особливості адаптації дітей з комплексними порушеннями	8	2	2		4		8	2			6	
Тема 5. Рання педагогічна і соціальна реабілітація й адаптація дітей з комплексними порушеннями розвитку	8	2	2		4		8				8	
Тема 6. Соціальна адаптація дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому просторі закладу освіти	8	2	2		4		8	2	2		4	
Тема 7. Соціальна реабілітація та адаптація в умовах навчально-реабілітаційного центру	8	2	2		4		8				8	
Тема 8. Основні напрями соціальної реабілітаційної роботи з батьками	8	2	2		4		8	2			6	
Тема 9. Програма соціально-педагогічної реабілітації дітей з комплексними порушеннями	8	2	2		4		8		2		6	
Тема 10. Арттерапевтичні технології у корекційній роботі з дітьми з комплексними порушеннями	8	2	2		4		8	2			6	
МКР	6		2		4		6				6	
Узагальнення.	2		2				2		2			
Разом	90	20	24		46		90	10	8		72	

6.2. Структура навчальної дисципліни

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні засади корекційної роботи з соціальної реабілітації й адаптації дітей з комплексними порушеннями			
1.	Тема 1. Зasadничі аспекти поняття соціальної реабілітації	2	
2.	Тема 2. Загальна характеристика основних стадій, етапів та фаз соціалізації	2	
3.	Тема 3. Реабілітаційний потенціал особистості. Техніки психологічної саморегуляції в умовах воєнного стану	2	2
4.	Тема 4. Основні види адаптації особистості. Умови пристосування особистості до нового середовища	2	
5.	Тема 5. Умови успішності соціальної реабілітації	2	
6.	Тема 6. Шляхи оптимізації соціальної адаптації дитини з комплексними порушеннями у закладі освіти	2	2
7.	Тема 7. Забезпечення корекційно-розвиткової роботи та реабілітаційних заходів у навчально-реабілітаційному центрі	2	
8.	Тема 8. Просвітницько-педагогічна робота з членами сімей дітей з комплексними порушеннями.	2	
9.	Тема 9. Навчально-методичний проєкт «Програма соціально-педагогічної реабілітації дітей з комплексними порушеннями»	2	2
10.	Арт-терапевтичні техніки роботи з емоціями та почуттями	2	
	Модульна контрольна робота	2	
	Узагальнення	2	2
	Разом за змістовим модулем 1	24	8
	Всього	24	8

6.4. Самостійна робота

Назва теми	Форма навчання	
	денна	заочна
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні засади корекційної роботи з соціальної реабілітації й адаптації дітей з комплексними порушеннями		
Тема 1. Нормативно-правове забезпечення реабілітації дітей з порушеннями психофізичного розвитку в Україні	4	6
Тема 2. Моделі соціалізації: модель З. Фрейда, модель «міжособистісного спілкування» (Ч. Кулі, Дж. Мід). Когнітивна модель соціалізації (Ж. Піаже, Маслоу, Л. Кольберг). Модель соціальної ідентичності (Е. Еріксон) Поняття про етапи, стадії та фази соціалізації	4	8
Тема 3. Особливості пристосування дітей з комплексними порушеннями до нового середовища	6	8
Тема 4. Особливості пристосування дітей з комплексними порушеннями до нового середовища	4	6
Тема 5. Критерії оцінки динаміки розвитку дитини та рівня її соціально-тової адаптованості.	4	8

Тема 6. Аналіз проблеми соціальної адаптації дітей з особливими потребами у наукових дослідженнях	4	4
Тема 7. Організація освітнього процесу в навчально-реабілітаційних центрах	4	8
Тема 8. Основні напрями діяльності з попередження та подолання соціально негативних форм девіантної поведінки	4	6
Тема 9. Взаємодія з батьками дітей у процесі соціальної реабілітації дітей з комплексними порушеннями	4	6
Тема 10. Методи роботи з гарденотерапії. Етапи реалізації гарденотерапії	4	6
Узагальнення	4	6
Разом	46	72

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Обладнання: мультимедійний комплекс, гаджети.

Програмне забезпечення: робоча програма навчальної дисципліни, комплект навчально-методичного забезпечення, презентації навчального матеріалу, наукова література зі спеціальної й інклюзивної освіти (статті, тези).

Дистанційне навчання: Google Meet, Google Classroom.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи: словесні – лекція за видами, дискусія; практичні, наочні – візуалізація; проекти, інтерактивні.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Асистент вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання: навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва та ін. Харків : Видавництво «Ранок», 2019. 216 с.

2. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.\

3. Наумчак Н.Є. Соціалізація дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами. Науково-методичний центр Департаменту освіти Житомирської міської ради. Житомир. 2023. 93 с.

4. Сербова О. В. Соціально-психологічна реабілітація дітей з порушеннями психофізичного розвитку: навчальний посібник. К. Талком: 2018. 274 с.

5. Соціальна і життєва практика дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах навчально-реабілітаційних центрів: Практико зорієнтований посібник / За ред. канд. істор. наук І.Г. Єрмакова, канд. психол. Наук К.С. Тороп, канд. пед. наук К.В. Рейди. Дніпро: «Інновація», 2018. 385 с.

6. Соціальна адаптація дітей з особливими освітніми потребами. Методичні рекомендації / Упорядники: Довженко В.М., Тараріна А.І., Погребська Л.М., Первомайський, 2018. 63с.

Додаткова література

7. Березовська Л.І. Реабілітація дітей з особливими потребами як соціальна проблема. URL: <https://ap.uu.edu.ua/article/482>

8. Денисюк О., Зюзько Д. Соціалізація дітей молодшого шкільного віку у віртуальному середовищі. *Молодий вчений*, 11 (75), 2019. С. 894-896.

9. Медична і соціальна реабілітація: навчально-методичний посібник (I-III р.а.) / С.С. Сапункова, Л.О. Піц, А.Ф. Гутніцька та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К. 2018. 280 с.

10. 10. Медична і соціальна реабілітація: підручник (ВНЗ I-III р.а.) / В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. 2-е вид., переробл. і доповн. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К., 2018. 464 с.

11. Шевченко Ю.В. Соціалізація дітей з особливими потребами в умовах інклюзивної освіти в Україні. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724425/1/1.%20%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%B4%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%B9_%D0%90%D0%BA%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%20%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0 pdf

12. Олійник Г., Пиліук Н. Особливості соціалізації дітей з особливими потребами у сучасному українському суспільстві. *Social Work and Education*. Vol. 7, №. 2. Ternopil-Aberdeen, 2020. С. 178-185.

13. Прохоренко Л. Психологія інклюзії: освіта та соціалізація дітей з особливими потребами. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 115(3), 2024. С. 7-20.

Інтернет-джерела

14. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>

15. Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2019-%D0%BF#Text>

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 202 / 202 н.р. без змін; зі змінами
(Додаток).

Протокол № ___ від « ___ » ___ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток ___).

Протокол № ___ від « ___ » ___ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н. р. без змін; зі змінами
(Додаток ___).

Протокол № ___ від « ___ » ___ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток ___).

Протокол № ___ від « ___ » ___ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____